Bijlage A.

OVERZIGT

VAN

DEN STAAT EN DE WERKZAAMHEDEN

VAN

HET INSTITUUT VOOR DE TAAL-, LAND- EN VOLKENKUNDE VAN NEÊRLANDSCH INDIË, GEDURENDE HET JAAR 1851/52.

Mijne Heeren!

De voorgelezen Notulen hebben U herinnerd, dat in de Algemeene Vergadering van 4 Junij jl. vastgesteld werd een Reglement, bestemd om te worden onderworpen aan 's Konings bekrachtiging. Deze is, sedert die bijeenkomst, verleend geworden en het heeft tevens Z. M. behaagd, te voldoen aan eënen tweeledigen wensch, bij gelegenheid der aanvrage geopenbaard, door zich te verklaren tot Beschermheer van het Instituut en door te veroorloven dat het den naam van *Koninklijk* zal dragen.

De drie onderteekenaars der Circulaire van Februarij 1851 werden in diezelfde Algemeene Vergadering gemagtigd, om, uit aanmerking der omstandigheden waarin het toen pas geboren Instituut verkeerde, het Bestuur zamen te stellen op eene wijze, afwijkende van den in Art. 14 van het Reglement gestelden regel, waarvan de uitvoering toen erkend werd aan groote moeijelijkheden onderhevig te zijn. Aan dat besluit uitvoering gegeven zijnde, heeft zich in eene op den 30sten September jl. gehoudene Vergadering een Bestuur geconstitueerd, thans te zamengesteld uit de Heeren

J. C. BAUD en G. SIMONS, als Voorzitter en Onder-Voorzitter, T. ROORDA, P. C. G. GUIJOT, J. D. VAN HERWERDEN, C. LEEMANS, Jhr. E. H. VON SCHMIDT AUF ALTENSTADT, J. W. H. SMISSAERT, A. L. WEDDIK en Mr. W. WINTGENS, als Leden, G. L. BAUD, als Penningmeester en J. PYNAPPEL GZ. als Secretaris.

Om laatstgemelden in de redactie der Bijdragen en de uitgave der afzonderlijke Werken bij te staan, wil Art. 32 van het Reglement, dat eene Commissie van Redactie zal worden zamengesteld. Op verzoek van het Bestuur hebben zich met die taak wel willen belasten de Heeren T. ROORDA en S. KEIJZER.

Tijdens het houden der laatste Algemeene Vergadering was het aantal Leden van het Instituut *drie en negentig*. Sedert is het met *zeven en twintig* aangegroeid, gelijk u zal zijn gebleken uit de Naamlijst, opgenomen in het 1°. nommer onzer Bijdragen. Na het afdrukken daarvan is de lijst verrijkt geworden met eenen naam, reeds vermeld in de voorafspraak van onzen Voorzitter. Het is dien van den Heer Minister van Staat J. J. ROCHUSSEN, Oud Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië, weinige dagen geleden van daar in het Vaderland terug gekeerd. Ten aanzien van de aan de ambtenaren en ingezetenen van Nederlandsch Indië te zenden uitnoodigingen, bevond het Bestuur zich in eenen ongewonen toestand. De bevordering der belangen van het Instituut kon ginds niet worden opgedragen aan *leden;* deze waren er niet. Men loste die zwarigheid op door een beroep op de welwillende medewerking van de Heeren Mr. A. PRINS, Algemeen Secretaris van het Gouvernement van Nederlandsch Indië en J. C. TEENGS, Lid van de Factorij der Nederlandsche Handel-Maatschappij te Batavia. Men verzocht den eersten zich met het verspreiden onzer brieven van uitnoodiging, den laatsten zich met de betrekking van Adjunct-Penningmeester in Indië te willen belasten.

Het gevolg van hunne bemoeijingen kan ons nog niet bekend zijn, vermits het schip *Prins Frederik*, hetwelk de talrijke brieven des Bestuurs medenam, eerst den 27sten December jl. in zee stak, — en derhalve Java niet kan bereikt hebben voor de maand, welker laatste Zaturdag ons hier vereenigd vindt.

Bij Art. 5 van het Reglement is bepaald, dat personen buiten Nederland en zijne Overzeesche Bezittingen woonachtig, wier verbinding aan het Instituut wenschelijk geacht wordt, tot *Buitenlandsche Leden* kunnen worden benoemd. Zij zijn volgens het slot van Art. 6 niet aan stemming onderworpen. Uit dit een en ander heeft het Bestuur aanleiding genomen om tot Buitenlandsche Leden te benoemen, de Heeren:

THOMAS HORSFIELD, Directeur van het Museum der Oost-Indische Compagnie, te London;

JOHN CRAWFURD, Schrijver van eene Geschiedenis van den Indischen Archipel;

D^{r}. CHRISTIAAN LASSEN, gewoon Hoogleeraar in de Oud-Indische Taal en Letterkunde, te Bonn;

EUGÈNE BURNOUF, Hoogleeraar in het Sanskrit te Parijs;

EDOUARD DULAURIER, Hoogleeraar in het Maleisch, aan de school voor levende Oostersche Talen, te Parijs.

Hoezeer mitsdien onze betrekkingen tot Nederlandsch Indië nog niet zijn gevestigd, en de bron van waar wij hopen dat rijke bijdragen aan het Instituut zullen toevloeijen, nog niet ontsloten is, ondervinden wij van eene andere zijde onverwachte medewerking. Het Ministerie van Koloniën is ons door het afstaan van belangrijke verslagen te gemoet gekomen; bijzondere personen hebben hunne verzamelingen voor ons geopend. Het Instituut kan reeds beschikken over de volgende handschriften:

1°. De mineralogische Verslagen van D^r. CROOCKEWIT, omtrent *Banka*, *Billiton* en *Malakka*.

2°. Eene natuurkundige en ethnographische Beschrijving van *Borneo*, door D^r. SCHWANER, in leven Lid van de Commissie voor het Natuurkundig onderzoek in Nederlandsch Indië.

3° Een berigt omtrent de Reizen en onderzoekingen van D^r. S. MULLER op *Sumatra*.

Deze drie Stukken heeft het Instituut te danken aan de welwillende hulpvaardigheid van den Heer Minister van Koloniën.

4°. Een Javaansch Handschrift, hetwelk onder den titel van *Kitab Toepah*, in 359 Artikelen, eene vrij volledige vertaling geeft van het kort begrip van het Mahomedaansch regt, door de Arabische Juristen *Moämelat* genoemd.

5°. Een Javaansch Handschrift, behelzende eene Geschiedenis van Java, beginnende met ADJI-SÅKÅ en loopende tot na den dood van Soesoehoenan MANGKOERAT, in het jaar 1626 der Javaansche tijdrekening. Het Handschrift eindigt midden in het verhaal van de aanleidende oorzaken der uitwijking van PANGERAN POEGER naar *Samarang*.

6°. Twee *Kawi*-Handschriften, waarvan het eene waarschijnlijk de *Wiwåhå* is.

7°. Eene Verzameling van Chinesche Wetten in het Nederduitsch.

8°. De beschrijving van eenen ouden Tempel te *Brambanan*.

9°. Eenige Javaansche papieren, zoo als de staat des boedels van Z. H. Sulthan AMANGKOE BOEWANA IV en dergelijken.

10°. Eenige Afschriften van Maleische Brieven en andere Stukken, betrekking hebbende tot de gebeurtenissen van Palembang in de jaren 1811 en 1812.

De Stukken N°. 4 tot 10, aan het Instituut welwillend afgestaan

door Jhr. F. E. M. VAN ALPHEN, zijn volgens zijne opgave herkomstig van wijlen den Heer N. ENGELHARD, die tot het jaar 1808 gewigtige ambtsbetrekkingen op *Java* bekleedde.

11°. Een Geschrift op lontarbladen in de Kawi-taal, gevonden in de residentie *Kadoe* op *Java*.

Het Stuk N°. 11 is aan het Instituut afgestaan door den Heer J. C. BAUD.

Het Bestuur heeft zich gehaast om de aldus ontvangene bewijzen van welwillende medewerking zoodanig te benuttigen, als zonder twijfel lag in de bedoeling der inzenders.

Er is besloten aan de Commissie van Redactie over te geven de Handschriften N°. 1, 2 en 3, om daarvan, naar aanleiding van het bepaalde bij Art. 28 van het Reglement, de uitgave als afzonderlijke werken van wege het Instituut te bezorgen. Van die werken zijn de twee eerste reeds onder de pers. Het Handschrift N°. 4 wordt voor den druk gereed gemaakt door den Heer S. KEYZER; de uitgave zal kunnen aanvangen, zoodra de Heer WINTER, te Soerakarta, eenige aan zijne rijpe kennis onderworpen vragen, met zijne gewone bereidvaardigheid, zal hebben beantwoord. De Papieren vermeld onder N°. 10, hebben gediend voor het opstel "Palembang in 1811 en 1812," voorkomende in N°. 1 der "Bijdragen" van het Instituut. Voor het bearbeiden der *Kawi*-Handschriften wordt eene meerdere kennis van die doode taal vereischt, dan wij nog bezitten.

Het is hier de plaats om te spreken van een Handschrift, in twee deelen in folio, van den beroemden RUMPHIUS, ten titel voerende "de Ambonse Historie," van hetwelk inzage is verleend aan het Bestuur. Het Bestuur zal eene Commissie uitnoodigen om te onderzoeken of dit Handschrift, almede tot de verzameling van wijlen den Heer N. ENGELHARD behoorende, iets bevat hetwelk niet reeds door VALENTIJN en anderen is bekend gemaakt.

Eindelijk, Mijne Heeren! wijs ik U op de uitvoering door het Bestuur gegeven aan Art. 27 van het Reglement. Eene reeks van vragen is opgemaakt, en, als gedeelte van den inhoud van het 1e Nummer der "Bijdragen" rondgezonden. De beantwoording dier Vragen, allen liggende binnen den kring, waarin het Instituut wenscht werkzaam te zijn, zal, hopen wij, ook buiten dien kring nut kunnen stichten en een nieuw leven schenken aan den geest van onderzoek en werkzaamheid, waarvan de opwekking een der oogmerken van onze Vereeniging is.

Aan onzen Penningmeester is dank verschuldigd, voor de wijze waarop hij de nog geringe geldmiddelen van het Instituut heeft beheerd. In het tijdvak van November 1851 tot Maart 1852, hebben de ontvangsten wegen's contributiën bedragen .... ƒ 1713.00

De uitgaven voor brievenport .... " 2.55

Het saldo in kas was op den 27sten Maart jl. .... ƒ 1710.45

DELFT, 24 April 1852.

De Secretaris,

J. PIJNAPPEL GZ.

Door een stuk over *Billiton* van den Heer C. DE GROOT, voorkomende in het Natuurkundig Tijdschrift (Jg. 3, afl. 1, 2), ben ik in staat om een paar namen te verbeteren, die in het onlangs verschenen *Banka, Malakka en Billiton*, 's Grav., K. Fuhri, 1852, verkeerd staan opgegeven.

Voor *Badan* (bl. 104 en verder) lees *Badau*.

— *Tadjan* (" 107 al.) en *Padjam* (bl. 113) — *Tadjem*.

— *Mang* (" 108) — *Liang*.

Bij andere namen zijn het slechts spelfouten, van te weinig belang om er hier opzettelijk op terug te komen.

P.